

En fundering av prästen Johan Adolph Arnberg i Norns bruksförsamling år 1840

Orsaken till den stora härjning Rödsoten under detta år 1839 och äfven något 1840 anstälde lig-ger väl i det hela utom människors synkrets i Dens eviga rådslut som allena är Herren och all verdens Styres-män, men då något ovanligt händer i Naturen eller menskligheten, så äre vi dödlige nyfikne att efterse, om ej Gud äfven följer en viss, äfven för oss i någon mån synbar, ordning, äfven då Han avviker ifrån den vanligaste.

Sommaren 1839 förmärkte man öfver allt i riket alla Enbuskar gula, med förtorkade barr, hvilket menni-skor förut funnit vara händelsen under svåra farsoter. Kanske uti luften är likasom något ? startadt ämne, hvaraf sjelfva vext-riket känner inflytelse? Eckorrarne voro den sommarn särdeles närgångna. Man träffade stundom 2 á 3 här i Trädgården på en gång. Brist på så kallade Grankottar och Tallkottar, som utgör till stor del deras föda, torde väl gifvit anledning till deras ovanliga utvandring. Det föregående året 1838 var ett mycket svårt missväxtår, särdeles i Norrland och Dahlarne, ja så att säd höll på och ej fanns. Den gick till öfver 30 Rdr Tunnan, och de bättre lottade i Landet måste sammanskjuta åt Dahlarne, och Erkebiskop Wallin stälde sig i spetsen för insamlingen, så inbragtes ej mindre än öfver 50.000 Rrd Bco (jag menar det var något öfver 53.000) hvarföre köptes spannmål och köptes mjöl, som utdeltes i Dahlsocknarne. Det oagtadt så måste dock mycket nödbröd af bark m.m. begagnas. Måne denna myckna nöd och hunger kunnat bidra till Rödsotens utbrytande i Dahlarne (Såsom Thuna och Gagnef m.m. hvarest härjningen var mycket stor) hvar-ifrån den kom såsom smitta hit. (Norns underhafvande hade nemligen nästan ingen känning af missväxten. De fingo nemligen såsom van-ligt äfven då sina uttag af spannmål utur magasinet)

Källa: Norns bruksförsamling C:1 (1821-1860) Bild 59